

Nro. 40

A' FELS. AUSTR. CSÁSZÁR, ES AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

Indült Bétsből, Kedden Majus 17-dik napján,
1808-ik esztendőben.

B é c s.

A' Gallitziából ide érkezett Követtség e. h. 11-kén szeredán botsáttatott Felséges Urunknak és Afzfonyunknak tiszteletekre, a' melly végre valamint a' Követtség' tagjai úgy a' Gallitziái Lengyel Nemzetbéli számos itt lévő Gavallérok is, a' kik ezen solennitásra meghivattatva voltak, nagy gompával és tzipra hintókban jelentek-meg az Udvarban. Felséges Urunk és Afzfonyunk egygyütt méltoztattak nékiek kárpit alatt audentziát adni, és az ő Felségek házosságokhoz való jó szerezsekivánássokat különös kegyelmességgel fogadván, őket a' magok Fel-

R r

séges Kegyelmeiségek felől bizonyofsá tenni. Az ő Felségekhez intézett két rendbéli beszédet a' Lemberg-i Érsek Kitki-Kikii Gozdawa Cajetán Ignátz Cs. K. Belső Titkos Tanácsos Ur eö Excellentziája tartotta.

A' már hírében Olvasóink előtt is esméretes nagy tántzoló épületben, melynek Apollo Szálája a' neve. nevezetes és népes bált adott annak tulajdonosfa Wolffson e' h 8-kán, melynek fényességit különösen nevelte az, hogy az itt lévő Sakszoniai Antal K. Hertzég és élete' párja Mária Theresia Fő Hertzegasszony is megjelenni méltóztattak benne a' F. Cs. Udvarnak minden itt lévő Cs. K. Tagjaival, 's Magyar ország Nádarispányával Josef ö Cs. K. Fő Hertzegségével egyetemben. Ez a' második vala azon jól tévő tzeira szánt 3 bálk között, a' mellyekből bájvő summát. először egy Slésiai szegény helysébéli templomnak építtetésére, másodsor az ujj Vaksiket-Nem Institutum számára, harmadsor egyéb közönséges jótéví Intézeteknek felségelésekre rendelte a' Tulajdonos.

Az Erdélyi Nagy Fejedelemségben Brasso Városában Vittenbauer Mihály oda való Polgár, és Kőmives tulajdon vagyonyából, és tulajdon kezével 16 olyatén embereknek számokra, kik a' szegénységgel küszködnek, egy tartós Házat épített, és ezen szegényeknek tartására minden vagyonyát által engedte. Ezen ajtatos és nemes cselekedetért méltóztatott a' Felséges Császár és Király nevezett Vittenbauer Mihályt a' nagyobb arany Erdempénzel meg díszesíteni, és ez által neki a' Felséges Királyi jótetzést kinyilatkoztattni.

Végezte F. Austriai és Orosz Cs. Udvarok kö-

zött a' fzőkövényeknek költsönös vízfzaküldettetések eránt köttetett barátságos Egygyezésnek: —

13) Senki nek jobbágyaink között az Orofz fzőkevénytől, sem monturát, sem fegyvert, se lovat, se lőfzerfzámot, sem semmit egyebet venni, szabad nem lefzen. Mindezeket, mint lopott jófzágokat annak a' regeméntnek kell víffza küldeni, a' mellytől a' fzőkevény katoná el fzőkött. A' ki az illy jófzágot meg veszi, mind ezt, mind a' penzít el veszti, azon felül ezen parantsolatnak meg töréséért, méltoképen meg büntettetik.

14) Mivel ezekben a' pontokban veltünk a' Fels. Orofz Császár nemtsak meg egyezett, hanem ugyan azon időben a' maga Birodalmában is hasonló parantsolatot adott ki: parantsollyuk a' mi polgári Kormányozóinknak, és katoná Commendánsainknak, hogy a' jelenvaló parantsolatot, mindenütt, a' hol fzőükséges lefzen hirdettefsek és ragafztattafsák ki, hogy ekképen senki annak nem tudásával magát ne mentegethese. Nem különben minden polgári s hadi tífztviselőinknek parantsollyuk, hogy ezen parantsolatot szorofsan meg tartfák, s másokkal is szorofsan meg tartattattafsák. — Költ Bécsi rezidentziánkban, Aprilis 26-ik napján, 1808-ban, uralkodásunknak 17-ik esztendőjében.

Mágyar Orofzág.

E' folyó Májusnak 7-ik napja, a' Posonyi Kir. Akadémiára nézve igen emlékezetes vólt, a' mellyenn tudniillik annak Pro Directorságába, Fő Tífztelendő Jordánfzky Elek Ur nagy lelkű, s szélesfen kiterjedt tudományú hazánkfia, a' Posonyi

Megyés Ekklesiának Kánonokja bé iktattatott. Ez a' czeremónia következőképen ment végbe. Minekutána az Akadémiai Tanátsban, a' Feis Királyi Helytartó Tanátsnak ez erant való parantsolatja felolvasztatott volna, két Profészor Urak, ugymint Hajnik Pál a' honyi törvényeknek, és Belnay György Aloy'sius a' Historiának közönséges Tanítói, a' nevezett F. Tisztelendő Kánonok és Pro-Director Urnak szálására küldetvén az Akademia gyűlésébe meg hívták. A' ki az Akadémiai Tanáts hivatalját szép deák szóval meg köszömvén, és mind a' deputatus Profészor Urak, mind a' több Akademiábéli Tanítók erant való szives indulatját ki jelentvén, velek együtt az Akademia polotájába ment, és egy talpra esett deák oratiót mondván, az Akadémiai Tanáts előülő székébe bé tilt. Minden jelenvölt személyeknek szemeikből ki tertzett, melly nagy örömmel vettek Eö Cs. Felségének azt a' megbetsülhetetlen nagy kegyelmességet, - melly szerezte ezt a' nagy lelkü 's tudományú hazafit, a' ki mind tudós munkái, mind a' Theologiának, a' Nagy Szombati Seminariumban való hofzszas és épületes tanítása által magát nevezetessé 's érdemessé tette, a' Posonyi Kir. Akademiának Pro-Directorává tenni méltóztatott. — A' tanuló ifjuság erant való szives hajlandóságát, fel vett hivatalának kezdetében mindjárt az által tette nyilvánosságossá, hogy a' F. Tisztelendő Kaptalantól adott 40 forintokhoz, a' maga erőszényéből 40 forintokat tévén, azokat a' szegény, de jó igyekezetű tanuló ifjak közt ki osztogatta. Eljen! Eljen számos esztendőig ez a' nagy lelkü tudós Hazafi!!!

Északi Európa.

Az Orosz birodalom által Swéd ország ellen, Swéd ország által az Orosz birodalom ellen, az után a' Dánia által Swéd ország ellen közönségesé tétett hirdetéseket kiadtuk volt az ő idejekben: most már a' Swéd Udvarnak Dánia ellen való nyilatkoztatását is kihirdetni kötelefségünk; a' melly ekképpen következik: —

„A' Dánus Udvar szövetséget kötött vala Frantzia országgal, a' Frantzia seregeknek fogadtatásokra a' maga országában készületeket tétetett vala, a' maga kikötőhelyeiben szállító hajókat gyűjtett öfzfe, a' Koppenhágai révénél készületeket tétetett a' végre, hogy a' Swéd ország ellen oda érkezendő Frantzia seregeknek hadi munkájokat fedezzek, 's mind ezekután végezetre egy Hadhirdetést is adott ki, melyben azzal vádolja Swéd országot, hogy megrontotta volna a' békefséget, az által, hogy a' Dánus hadi hajóknak az Anglusok által lett elvitetéseért nem tétetett szanakozó közöntést a' Koppenhágai Udvarnál; hogy az ezen megaláztatásért ezen Udvarral egygyütt dolgozni nem akart; és kiváltképpen az által, hogy magának Angliában keresett volna segedelmet. —

„Svétzia és Dánia között egy tsupa békefséges kötésnél egyéb kötés nem volt; semmi szövetséges egygyezés nem kötelezte őket semmi egy kézre való politikai munkára; sőt, mikor Swéd ország, az Orosz birodalom, és Pruszszia egygyütt, Frantzia ország ellen verkedtek, Dánia ekkor is csak a' neutralitás' árnyéka által láttatott minnyájok eránt való barátságát palástolni. Ezen Systemának szemléloje

lévén, 's némely 1806-dik béli nyilatkozatásokból által látván azt, hogy ezen Systemán változást tenni lehetetlen volna, minden reménséget elvesztette vala ő Swéd Felsége, azt eránt, hogy a' Dánus hadi hajós seregnek valaha Swéd ország valamelly hafzát vehesse. A' Tilsiti békeféséges kötés után ellenben minden okokra nézve lehetett félni, hogy ez a' tengeri hadi erő az idegen Hatalmafságoknak Dániához való befolyások által még valaha Swéd ország ellen fogna fordittadni. Erre nézve ő Swéd Felsége jónak találta azon történetekre nézve, a' mellyek tavaly a' szomszedságban (Seelandia szigétén) véghez mentek, halgatni, és tsak Angliára magára bízni azt, hogy ezen történetekre nézve magát a' jövendő világ előtt megigazittsa. Azonközben tartozik ő Swéd Felsége igazságnak okaért megvallani azt, hogy a' Londoni Udvar telyefséggel nem várta, vagy kívánta Swéd országtól azt, hogy a' Seelandia ellen tett expeditzióban részt vegyen, söt tsak hírt sem adott ennek a' felől addig, míg a' dolozhoz való hozáfogásnak ideje el nem érkezett. Nem is tétetődött ezen történet alkalmátosságával Swétziában legkisebb mozdulás is. Az Anglus hajós sereg eljött, 's vízfza is ment, a' nélkül, hogy valamelly Swéd kikötőhelybe bévezett volna; és a' Swéd Pomerniába kifzallott Anglus segítő seregek, az 1807-ben Jun. 17-kén készült kötés szerént, a' melly felett akkór folytak Londonban az alkudozások, mikor a' Koppenhágai expeditzió felől még semmi szó sem volt, Angliának vízfza adattak. Az itt említett Kötés ilyen szókból áll: — „Meghatározott, hogy abban az esetben, ha valamelly előre el nem láttatható környülállások ezen egygyezésnek célját

elérhetetlenné találják tenni, vagy pedig, ha ő Nagy Britanniai Felsége szünkségesnek találánda azt, hogy az em ítétt seregeket Swéd-Pomeraniából elvigye, ezen esetekben tellyességgel nem akadályoztatja meg ő Nagy Brit. F.gét ez a Kötés, hogy az említett seregeknek, mellyek ő Swéd Felsége' vezérlése alá bizattatnak, bátorságok eránt olyan rendeléseket tehessen, a' milyeneket ő F.ge jóknak fog tartani — Ezen Kötésnek igazságos voltát tökéletesen megmútatta akkor Anglia, és mútatják azt azóta minden tapasztalások. Még valának népek az ellenségnek járma alá való hajtattatásra, kikötőhelyek a' bezárattatásra, és hadi erők, az Anglia ellen való fordittatásra; akár mibekerüljön bé kellett rontani az Elszaki tatományokba; 's ennek végrehajthatására akár melly fogások jók voltak. Az egész ellenseges szövetség' szájában, a' Dánus hajós seregre való p'és, lett a' hadi kiáltó szó. —

Megjegyzést érdemel, hogy a' Dánus országlószék a' Frantziáktól már körülvétettetve lévén, általok kormányoztatván, hajtattván, sőt tollók megfizettetve lévén, Hadhírdetést ad ki Swéd ország ellen, a' nélkül, hogy tsak meg nevezni merhetné is azt a' Hatalmasságot, a' melly által az ő lépései kormányoztatnak. Kérelkedő bizontalankodófsal keresgéli öszsze az indító okokat a' hadhírdítésre; Swéd országnak panaszára nézve, hogy a' Swéd postáknak Danián által való útjok gátoltatik, azzal mentvén magát, hogy ezen postákat, az Anglus levelezésnek meggátoltatása végett a' kötések ereje szerént nem botsáthatná által, megvalja, hogy ezen eszközhöz való nyúlásra akarátja ellen kényszerítettögne. Az ő Swéd Felsége gondolatjait el akar-

ja találni; ezeket maga eránt ellenségeseknek képze-
 zeli lenni; midőn azonközben maga alattomban, hó-
 napoktól fogva készül Swéd országnak megtámadá-
 sára. Swéd ország' boldogságának megítélésével baj-
 lódik, míg az alatt önnön boldogságát és független-
 ségit feláldozza. Swéd országnak azt veti szemire,
 hogy egy Kötés által, melynek hadi segedelem a'
 tárgya, magának oltalmazó eszközöket iparkodott
 szerezni: holott ő (a' Dánus országlószék) a' Swéd
 ország' megtámadására fizettette-meg magát; 's még
 is, mint valamely kételkedő bizontalankodással, fo-
 gadott szolgáknak (béreseknék) nevezi a' Swéd
 seregeket; 's talám tsak az ellenség lehetett olly
 kemény, hogy ezt a' kifejezést néki elibe írhatta.
 Ebben a' tekintetben is meg kell ő Nagy Britanniai
 Felségéről ellenben azt vallanunk, hogy semmi Swéd
 országgal való alkudozásaiban és egygyezéseiben so-
 ha semmi megtámadásra tzelőző feltéteit Swéd or-
 szágtól nem kívánt, és soha semmit egyebet nem
 akart, hanem tsak a' mi ezen országnak bátorságával
 és függetlenségével fennállhatott. Utolsóbb es leg-
 nyilvánosabb bizonyosága ennek a' többek között
 az a' készsége az Anglus Követnek, a' melly szereznt
 arra a' projektomára ő Swéd Felségének, hogy az
 Anglus hadi hajók a' Napkeleti tenger' öbleiben lé-
 vő Dánus, Német, és Orosz kikötőhelyeknek ne
 alkalmatlankodjanak, azonnal formá szereznt megígér-
 te, még pedig az egész Északra nézve tiszteletes
 feltételek alatt, hogy Anglia nem fog a' nevezett
 tengerre hadi hajókat beküldeni. Olvashatja a' Dá-
 nus országlószék tsak ezen égyetlenegy projektom-
 ban mind azoknak a' panaszoknak tökéletes megtza-
 foltatásokat, mellyekkel az ő hadhirdetése meg van

töltve, és öszsze hasonlíthatja, gondolkodásra szánt nyugodalmas szempillantatjaiban, azt a tárgyat, melyet ő Swéd K. F. ge ezen projektom által el akart érni: egyéb környüállásokkal. Swétzia, Anglia, Pruszfia, és az Orosz birodalom, a' köz ügy mellett hadakoztak: egygyiknek sem jutott eszibe, hogy Dániát az abban való részesülésre kényszerítse. Akkor is éppen olyan szövetségese volt az Orosz birodalomnak Dánia, mint most: miért nem költ tehát fel akkor véle egygyütt ugyan azon ügy mellett? —

„Ha Anglia az ellenség' princípiumát követte volna, bizonyosan nem halasztotta volna Dániának a' fegyverből való kivetkeztetését egész addig a' szempillantatig, míg ez az ellenséggel egy kézre foghatja a' dolgot: hanem már esztendőknél előtte elfoglalta volna azt, 's azt, az Északnak tulajdon jóváért, magának megrattotta volna. —

„Még az Orosz birodalommal való régi szövetségét is arra akarja fordítani Dánia, hogy Swéd országnak megtámadtatását ezzel is szépithefse, holott az egész világ tudja, hogy ez a' szövetség tsak önön általma végett köttetett volt, és az utolsó háboruban sem volt kötelező, ha szintén annak bétölttetését az Orosz birodalom talám kívánta is Dániától. A' Dánus Udvar a' maga mentsége végett az Orosz Udvar igazságtalanságának védelmezését veszi magára, 's el árúlja a' köztök való megfontolt öszszebezzellést. —

„Határjok van az igazságtalanságnak és hamiságnak: a' betsület és igazság gyözedelmeskednek. Ő Swéd Királyi F. ge, egészfzen a' maga ügyének igazságos voltába helyezettvén bizodalját, 's ke-

vély lévén azzal, hogy egy olyan jó katona és hűség-
ges népen országolhat, a' melly a' veszedelmek kö-
zött illy sok versben megpróbáltatván, a' Mindenha-
tónak kezei által mind annyiszor megtartatott, re-
mélli, hogy ugyan ezen Mindenhatónak gondviselé-
se az ő K. F. ge fegyvereit megáldván, alattvalóit, az
ellenség' megaláztatása által, bátorságos és tisztes-
séges békefességgel meg fogja ajándékozni. “

Azt olvassuk némely külső levelekben, hogy
a' Swéd Udvar által az Orosz Udvar ellen a' minap
közönségesé tétetett hirdetésre nézve, az abban elő-
fordált igen éles kifejezésekre nézve, sokak az Orosz
birodalomban nem kevésé felindultak.

Az Északi hadi környúlássalokra nézve így fe-
jezik ki magokat némelly Párisi Ujságírók: — „Ha
egy Kurir szavainak (ugymond) hitelt adhatunk, a'
Dánus, Spanyol, és Frantzia szövetséges árnádiák,
az Anglus hadi hajóknak a' Belt öbleiben való olál-
kodásaik miatt Seelandia szigetére által nem evez-
hetnek, azonban a' tenger partokon az eleség fo-
gyatkozni kezdván, nem soká ujj mozdulásokat fog-
nak tenni, 's mint a' készültek mutatják Rendsburg-
nál fognak megállapodni. Így hát Princz Ponte-Corvo
is hihetőképpen visszfa fog Fünen szigeteről a' szá-
rozra jöni. “ —

„ Ha (így szoll egy más Ujságíró Párisban) meg-
talál valóságosúltni, hogy az Anglus seregek Koppen-
hága mellett Hween szigetére kiszállottak. 's hogy
néhány Swéd hadi hajók Mön szigeténél vasmathái-
kat kihányták: ezen esetben tsak a' föld abrozt kell
meglekinteni annak általláthatása végett, mi némű
sorsra jathat nem soká ismét Seelandia és ennek fő
városa Koppenhága, kivált, ha a' Belten való olál-

ködást az Anglus hajók félbe nem találják szakasztani. A' Finnlandia ellen való Orosz Expedízió, ha csak a' tengerről is nem segítették, rész szerént igen drága, rész szerént a' következésére nézve sem olyan nagy fontosságú, hogy a' Swédek' kára érte, csak Seelandia szigetének elfoglalása által is tetézve vízfőz nem fizetődne; kivált hogy már most az a' kedvező időpont t. i. a' tél is elmúlt, mikor a' Dánusok Swétzia ellen valamit próbálhattak volna; 's már most a' jégtől szabad tenger őket, mint a' kiknek minden tengeri erejek Angliába vitetett, nem csak Swéd országtól, hanem önnön szigeteiktől, 's ezek között nevezetesen Seelandiától is egészen elfszakasztotta; ide járul, hogy réájok nézve az ő Krefztely nevű egyetlen egy Linea hajójoknak az azon lévő jó tengeri katonákkal egygyütt történt elveszése, súlyosabb, mintha az ő ellenségek egyfőzre 4 olyan hajókat elvesztett volna.

„Hogy a' Dániai, Norvegiai, vagy Swétziai tengeröblökből nem soká valamely nevezetes ujsággott fogunk hallani, abból gondolhatjuk (így szólnak a' Koppenhágából April. 26-kán indult levelek), hogy az Anglus nagy hadi hajók a' Beltből, egy Fregáton kívül, és az ő apró hadi hajóik a' Sundból, véletlenül mind kiveztek, 's kivezések előtt az ő Admirálsi hajóokról nékik külömbkülömbféle jelek adattattak. Tartunk, hogy vagy Norvegia ellen akarnak valami nagy próbát tenni, vagy pedig ismét véletlenül és sokkal nagyobb erővel megjelennek a' Beltben is a' Sundban is. Az is meglehet, hogy talám az a' nagy szállító hajós sereg érkezett-meg Angliából Norvegiához, a' melly felől nem régen bővebben olvastunk a' közönséges levelekben, 's ta-

lám ehez tsatolták magokat hozzá a' Beltből és Sundból hirtelen eltávozott hajók is.

A' Finnlandiában folyó hadi történetekről mostanság semmi hivatal szerént való újabb tudósítás nem jött ki Petersburgban. Egyéb tudósítások szerént, már Wasát is el foglalták volt az Orosz seregek, és az igen erős Sweaborg nevű várnak ostromlásához fogtak, 's mind többtöbb fegyveres nép takarodott takarodott-bé az Orosz birodalomból Finnlandiába.

A' Petersburgban Aprilis 15.-kén kijött Udvari Ujságban olvassuk, hogy az a' minden külső levelekben közönségesé tétetett hír, hogy egy Orosz Státustanátsos, hamiss bankotzedulát tsinált, egy Kereskedőt megétegetett, 's ezekért Moskauból fogva Peterburgba vitetett volna, etc, tsak hír és nem valóság volt.

Déli Európa.

Spanyol országban kevés napok alatt sokat változtak a' környülállások. A' közönséges Ujságlevelek, a' Párisiak éppen úgy, mint a' Madridiak, egyszeriben hangot változtattak. A' sok alacsony-ságot, a' mit előbbeni tudósításaikban a' világ eleibe terjeltettek, megmásolván, minden irásbéli mesterség által azon iparkodnak, hogy a' mit rúttá tettek, ismét széppé tehessék. Nem igaz (így szólnak most) sem az, hogy a' Békeféség Fejedelme olyan véghetetlen kintsel birt volna, mint eleintén hirdettetett, sem az, hogy az Orzágnak szerentsétlenségére lett volna.

Május 3.-dikán ilyen nevezetes dolgokat adott ki Spanyol országról a' Párisi Monitör: —

Negyedik Károly Királytól ilyen levél érkezett Napoleon Császárhoz: —“

„Uram Ötsem! Felsőged kétségkívül kedveléssel értette az Aranjuezi történeteket 's ezeknek következéseit. Nem fogja Felsőged részvétel nélkül szemlélni azt a Királyt, a' ki Koronájáról lemondani kévtelenítettven, egy nagy Monárchának, mint Szövettségesének karjai közzé veti magát. Erre bizza ő magát egészen; e' teheti őtet magát, familiáját, és az ő egész népét szerentséssé. Az, hogy én a' Koronáról a' Fiam' kedviért lemondottam, tsak annak az erőszaknak volt a' következése, mellyet a' környülállások magokkal hoztak. A' fegyvertsörgés és a' rebellis testörzössereg kiáltozása, nem soká meggyöztek a' felől, hogy rám nézve nem volna egyéb hátra, hanem tsak, hogy az élet vagy halál között tegyek válafztást, melly utólsónak a' Királyné is ki lett volna tétettve. Kéntelen valék lemondani a' Koronáról: de már most annak a' nagy embernek nagy lelküségébe 's böltségségsébe helyheztetem bátorságos bizodalmanat, a' ki mindenkor jó barátom volt; mindennel meg fogok elégedni, a' mit ez a' nagy ember (Napoleon Császár), felöllem, a' Királyné felől, és a' Békeség' Fejedelme felől végezni fog. A' Koronáról való lemondásom és az Aranjuezi történetek eránt ide rekesztem az én Felsőgedhez intézett Protestálásomat, kérvén az Istent, hogy vegye a' maga szent oltalmazása alá Felsőgedet. Felsőgednek igen jó indulatú ötse —“

„Károly

„Költ Aranjuezben,
„Mártz. 21-kén, 1808.

A' mingyar említett Protestazio ilyen szavakból áll: —“

„Protestálok és kinyilatkoztatom, hogy az én Martzius' 19-kén költ Dekretomom, mely által a' Koronáról a' Fiam' kedviért lemondottam, kényszerített tselekedet volt, a' mely által én tsak a' nagyobb szerentsétlenséget és a' szeretett alattvalóim között történhető vérontást akartam elkerülni. Azt a' Dekretomot tehát, mint semit és semmitérőt, úgy kell tartani. Aranjuezbén Mártzius' 21-kén. —“

„Én a' Király.

Ugyantsak a' Monitörben fordul még elő azon Mouthion nevű Frantzia Úrnak levele, a' kit a' Bergi Nagy Hertzeg Mártz. 23-kán Madridból Aranjuezbe a' lemondott Királyhoz kiküldött vala, és a' ki ilyen tudósítást tett, onnan küldött levelében, a' Nagy Hertzeghez: —“

„Nékem IV.dik Károly Király ezeket mondotta: — „A' történt revoluziót a' Fia és Minister Cabellero vitték véghez pénz által. Ha a' Koronáról le nem mondott volna a' Király, velle egygyütt a' Királyné is megölettettek volna a' következett éj-jel. Az Asturiai Princz tselekedete annyival rútabb, minthogy a' Király a' maga 60 esztendőért koros vóltára nézve néki a' Koronát külömben is azonnal által engedte volna, mihelyest arra határozta volna magát, hogy a' Király' kívánsága szerént egy Frantzia Császári Hertzeg afszont vegyen feleségül. Az én állapotom (így folytatta IV.dik Károly Király, a' Monthion levele szerént, beszédjé) felette keserve. A' Békefség' Fejedelmét elragadták töllem, hogy megöljék; pedig minden vétke tsak az, hogy egész életében hűséges volt hozzám. Az ő halála

után én tovább nem élhetek; mindent elkövettem, hogy ezen barátom' életét megtarthassam: hanem mindenek megsiketültek kérésem eránt; mindenek boszfézüáiást lélekzenek, etc. —

Hogy a' Békeféség' Fejedeme Madridban a' Eer-gi Nagy Hertzeg szállásán talált oltalmat és megmaradást magának, azt már rég olvastuk az onnan jött levelekben. Mostani tartozkodósának helyét nem lehet az ujjabb levelekből bizonyosan megtudni. Né-melleyek azt erőssítik, hogy ő is Bayonnébe vette volna útját Napoleónhoz. Mások semmit nem irnak ottléte felől.

Az az igen háthatós földindulás, a' mely Apri-lis 2-kán a' Genuai és Déli Frantzia országi tenger partokhoz közelebb fekvő tartományokban kezdődött, ebben a' tekintetben igen különös és igen rettenetes, hogy még a' leg ujjabb leveleknek ezen vidékekről való elindulásokkor sem szűnt volt meg. ha-tém igen gyakran jelengette most ekkor is itt majd amott magát. A' Piemonti és Frantzia országi régi közös határszélről Pignerol városából, még Apri-lis 21-kén is ekképpen írtak ezen tárgy felől: —

„Az ijedség itt, a' helyet hogy tsendesedne, náponként nevedik. A' mult éjjel 12 órájában ismét ingani kezdett a' föld, a' melly ingás reggeli 5 órakor tsendesedett-el, menydörgéshez hasonlító zúgással. Pignerol városának környéke táborhoz hasonlító, minthogy a' lákosok nagyobb részint oda hagyván városi házaikat, sátorok alatt laknak a' me-zón. Közönséges félelem itt az, hogy ez a' hofz-szan tartó földindulás mind addig el nem tsendese-dik tökéletesen, még a' föld alatt való tűz magának

a' föld' felületén valahol útat nem talál, és magát annak gyomrából ki nem önti, etc.

Külömbféle Tudósítások.

Vólt Jénai, most pedig az Orvosi Tudomány. nak Beriinben lakó Professora H u f e l a n d, a' ki az ember élete meg hozfzabításának mesterségéről, 's több közhasznú tudós munkái által magának nagy hirt nevet és köz betsülletet szerzett, a' Berliini közönséges újság levelek által közönségessé kívánta tenni, hogy a' kaveital helyett leg jobb 's leg egészségesebb fölöstökömre a' serlév, tejjel 's tej nélkül, 's tojással vagy tojás nélkül. A' kavéital tsa a' múlt század közepén vétetődött bé közönségessen, annakelőtte serleveffel éltek öseik fölöstökömre, és még is egészségesebbek, erősebbek, ve. ösebbek voltak a' mai havéivóknál, elmésségekre nézve sem voltak a' mostan élő embereknél alábbvalók. — Néhai II. Fridrik Király is ezen nevededett fel, ezzel élt két esztendeig tartott Külfiztrini szoros fogságában is. — A' serleveffel való éles által menekedhetünk meg az idegeneknek mindennapi adófizetésektől, ez szabadithat meg bennünket a' száraz nyavalyától, a' gyomór görtstől, az aranyértől s a. t. Nádmezét eleget lehet veres répából főzni. — Quasia helyett keserü Enziannal, China helyett vagy füzfa vagy Vad gefztenyefa hójjal lehet élnünk, 's annál fogva a' tengeren való kereskedésnek meg szünése által a' mi honnyi kintseinket meg esmérni, 's azokkal hasznosan éini meg tanittatunk, és olly jó egészséget érünk, melly minden aranynál 's ezüstnél betsesebb.

P. D.